

Sygn. akt: II Ns 2002/13

POSTANOWIENIE

Dnia 21 lutego 2014 roku

Sąd Rejonowy w Białymstoku II Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR Małgorzata Frankowska

Protokolant: Katarzyna Bejda

po rozpoznaniu w dniu 21 lutego 2014 roku w Białymstoku na rozprawie

sprawy z wniosku D. O.

z udziałem J. S. O. i M. E. O.

o stwierdzenie nabycia praw do spadku po M. O.

I. Stwierdza, że spadek po M. O., zmarłym dnia 6 stycznia 2011 roku w P., ostatnio stale zamieszkałym w C., na podstawie testamentu 4 kwietnia 2010 roku nabyli:

- syn J. O. s. M. w 1/2 części

- syn M. O. s. M. w 1/2 części.

II. Wydatki w sprawie ustala na kwotę 1046,53 zł i uznaje za uiszczone do kwoty 1030 zł.

III. N. pobrać na rzecz Skarbu Państwa od wnioskodawczynie D. O. kwotę 16,53 zł tytułem nieuiszczonych kosztów postępowania.

IV. Nakazuje przeksięgowanie kwoty 30 zł zapisanej pod pozycją 3211/2013 ksz na konto dochodów budżetowych.

V. Stwierdza, że zainteresowani ponoszą koszty postępowania związane ze swym udziałem w sprawie.

Sygn. akt II Ns 2002/13

UZASADNIENIE

Wnioskodawczynie D. O. wniosła o stwierdzenie nabycia spadku po mężu M. O. zmarłym w dniu 06 stycznia 2011 roku w P., stan Illinois, Stany Zjednoczone na podstawie ustawy. W uzasadnieniu wniosku wskazała, że spadkodawca pozostawił testament sporządzony w dniu 04 stycznia 2010 roku w Stanach Zjednoczonych. Podniosła, że powyższy testament nie jest ważny z uwagi na okoliczność formę sporządzenia. (wniosek – k. 2-5, testament - k. 11-16, tłumaczenie – k. 17-23).

Uczestnicy postępowania J. O. oraz M. O. przychyliłi się do wniosku co do zasady i co do twierdzeń wnioskodawczynie w zakresie nieważności testamentu. Wnosili o stwierdzenie nabycia spadku z mocy ustawy. (k. 90).

Sąd ustalił, co następuje:

M. O., syn A. O. i G. O. z domu Z., zmarł dnia 06 stycznia 2011 roku w P., stan Illinois, Stany Zjednoczone. Ostatnio stale zamieszkiwała w C., stan Illinois, Stany Zjednoczone. W dacie śmierci pozostawał w związku małżeńskim z D. O. z domu G. (akt zgonu - k. 7, tłumaczenie – k. 8 – 10a, odpis skrócony aktu małżeństwa – k. 25). Ze

spadkobierców ustawowych pozostawił dzieci : syna J. O. (akt urodzenia - k. 137, tłumaczenie – k. 143-144) oraz syna M. O. (akt urodzenia – k. 139, tłumaczenie – k. 140-141). Innych dzieci nie pozostawił, w tym pozamałżeńskich, ani przysposobionych. Nikt nie odrzucił spadku, nie zrzekł się dziedziczenia oraz nie został uznany za niegodnego dziedziczenia. Była to pierwsza sprawa o stwierdzenie nabycia spadku po zmarłym.

Spadkodawca M. O. dnia 04 stycznia 2010 roku sporządzony w C., stan Illinois, Stany Zjednoczone sporządził testament w którym do spadku powołał synów J. S. O. oraz M. E. O. w częściach równych . (testament – k. 11-16, tłumaczenie – k. 17-23). Innych testamentów nie sporządził.

Dowód :z zapewnienie k. 133 akt).

Sąd dokonał otwarcia i ogłoszenia testamentu na rozprawie w dniu 21 lutego 2014 roku (protokół otwarcia i ogłoszenia testamentu k. 148 akt).

Sąd zważył, co następuje:

Z treści art. 924 k.c. wynika, że spadek otwiera się z chwilą śmierci spadkodawcy, zaś art. 925 k.c. stanowi, że spadkobierca nabywa spadek z chwilą otwarcia spadku.

Zgodnie z art. 926 k.c. powołanie do spadku wynika z ustawy albo z testamentu (§ 1). Dziedziczenie ustawowe co do całości spadku następuje wtedy, gdy spadkodawca nie powołał spadkobiercy albo gdy żadna z osób, które powołał, nie chce lub nie może być spadkobiercą (§ 2).

Z powyższej regulacji wynika, że dziedziczenie ustawowe ma charakter subsydiarny, znajdujący zastosowanie dopiero wówczas, gdy brak jest rozrządzenia spadkodawcy na wypadek śmierci w postaci testamentu albo powołany w testamencie spadkobierca nie może lub nie chce dziedziczyć. Oznacza to, że dziedziczenie na mocy przepisów ustawy ma miejsce dopiero w przypadku, gdy spadkodawca nie pozostawił po sobie testamentu. W przeciwnym razie zadaniem Sądu prowadzącego postępowanie o stwierdzenie nabycia spadku jest ocena ważności testamentu wobec treści przepisów Kodeksu cywilnego.

Wskazać należy, iż spadkodawca M. O. sporządził testament w dniu 04 stycznia 2010 roku w C., stan Illinois, w Stanach Zjednoczonych. Treść testamentu została utrwalona na piśmie i podpisana przez spadkodawcę w obecności dwóch świadków, którzy również złożyli podpis na testamencie.

Wnioskodawczynie złożyła do Sądu oryginał testamentu wraz tłumaczeniem na język polski (testament - k. 11-16v, tłumaczenie – k. 17-23, protokół – k. 148).

Z treści testamentu wynika, że spadkodawca M. O. w dniu 04 stycznia 2010 roku sporządził testament w zwykłej formie pisemnej w obecności dwóch świadków. Pod treścią testamentu podpisy złożył spadkodawca M. O. oraz świadkowie – L. O. oraz A. O..

Analizując kwestię skuteczności powyższego testamentu, należy zaznaczyć, że w dacie jego sporządzenia aktem prawnym obowiązującym w zakresie tzw. międzynarodowych norm kolizyjnych była ustawa z dnia 12 listopada 1965 roku Prawo prywatne międzynarodowe (Dz. U. Nr 46, poz. 290 z późn. zm.), która została uchylona przepisem art. 80 ustawy z dnia 04 lutego 2011 r. Prawo prywatne międzynarodowe (Dz. U. Nr 80, poz. 432).

Przepis art. 35 ustawy z dnia 12 listopada 1965 roku prawo prywatne międzynarodowe (w brzmieniu obowiązującym w dacie sporządzenia przedmiotowego testamentu), stanowił, że „o ważności testamentu i innych czynności prawnych na wypadek śmierci rozstrzyga prawo ojczyście spadkodawcy z chwili dokonywania tych czynności. Wystarcza jednak zachowanie formy przewidzianej przez prawo państwa, w którym czynność zostaje dokonana”. Jeszcze przed wejściem w życie nowej Ustawy Prawo prywatne międzynarodowe (z dnia 04 lutego 2011 roku), zawierającej w przepisie art. 66 ust.1 zapis normatywny treści: „Prawo właściwe dla formy testamentu i jego odwołania określa Konwencja dotycząca kolizji praw w przedmiocie formy rozporządzeń testamentowych, sporządzona w H. dnia 05 października 1961 r. (Dz.

U. z 1969 r. Nr 34, poz. 284)”, Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 26 września 2001 roku, sygn. akt IV CKN 468/00 – LEX NR 52797 wskazał na to, że zastosowanie przepisu art. 35 Prawa prywatnego międzynarodowego stało się niemożliwe tj. wyłączone w wyniku przystąpienia przez Polskę w 1969 roku do sporządzonej w H. w dniu 05 października 1961 roku Konwencji dotyczącej kolizji praw w przedmiocie formy rozporządzeń testamentowych. Zatem przepisy tej Konwencji, a nie art. 35 Prawa prywatnego międzynarodowego określają prawo właściwe dla oceny formy testamentu (tak też wcześniej SN w uzasadnieniu uchwały z dnia 31 maja 1975 r., sygn. III CZP 78/75 – OSNCP 1976, Nr 2, poz. 33).

Wobec powyższego zgodnie z art. 1 wskazanej wyżej Konwencji dotyczącej kolizji praw w przedmiocie formy rozporządzeń testamentowych, rozporządzenie testamentowe jest ważne pod względem formy, m in. wówczas, gdy jest ona zgodna z prawem wewnętrznym miejsca, w którym spadkodawca dokonał rozporządzenia.

W celu ustalenia powyższego Sąd rozpoznający sprawę zwrócił się do Ministerstwa Sprawiedliwości Departamentu Współpracy Międzynarodowej i Prawa Europejskiego w W. z prośbą o przedstawienie przepisów stanu Illinois w Stanach Zjednoczonych w zakresie regulującym czynność sporządzania testamentu obowiązujących w dacie sporządzenia testamentu przez spadkodawcę M. O. (k. 35). Z nadesłanych przepisów ((...) (755 (...) 5/) P. A. of 1975. (...). 4-1 do 4-15) wynika, że każdy testament musi być sporządzony na piśmie, podpisany przez spadkodawcę **lub na jego życzenie i w jego obecności, przez inną osobę, oraz poświadczony w obecności spadkodawcy przez dwóch wiarygodnych świadków** (§ 4.3.- k. 42, tłumaczenie – k. 49).

Zdaniem Sądu sporządzony przez M. O. dnia 04 stycznia 2010 roku testament spełniał wskazane wyżej wymogi formalne przewidziane przez przepisy stanowe Illinois prawa amerykańskiego, bowiem M. O. sporządził testament na piśmie i podpisał go. Ponadto pod testamentem podpisali się dwaj świadkowie w osobach L. O. oraz A. O.. Podpisanie testamentu przez dwóch świadków wskazanych przez spadkodawcę - żon osób, na rzecz których spadkodawca sporządził testament, nie powoduje nieważności tegoż testamentu o której mowa w (755 (...) 5/4.6) (Działu (...) 1/2, § 4.6), na którą powoływała się wnioskodawczyni. Przepisy w/w regulacji w ocenie Sądu dopuszczają dwie formy testamentu pierwsza: testament sporządzony na piśmie i podpisany przez spadkodawcę (co miało miejsce w przypadku testamentu spadkodawcy M. O.), druga forma testamentu : testament sporządzony na piśmie na życzenie (spadkodawcy) i w jego obecności, przez inną osobę oraz poświadczony w obecności spadkodawcy przez dwóch wiarygodnych świadków.

W przypadku drugiej formy testamentu, to zgodzić się należy z twierdzeniem wnioskodawcy, że zapis jest nieważny w stosunku osoby beneficjenta lub jego małżonka, jeżeli osoby te poświadczyły testament.

W ocenie Sądu spadkodawca sporządził ważny testament, zgodnie z przepisami obowiązującymi w Stanie Illinois.

Na marginesie należy wskazać, że w sprawie nie były podnoszone zarzuty odnoszące się do zdolności testowania M. O. oraz ważności testamentu w świetle przepisu art. 945 k.c.

Mając powyższe na uwadze Sąd zgodnie z wolą spadkodawcy M. O. na podstawie testamentu z dnia 04 stycznia 2010 rok stwierdził, że spadek nabyli : syna J. O. oraz syna M. O. po 1/2 części każdy z nich.

Należy stwierdzić, że na podstawie art. 1110² k.p.c. sądowi prowadzącemu przedmiotową sprawę przysługiwała jurysdykcja do rozpoznania niniejszej sprawy. Zgodnie bowiem z powyższym przepisem wyłączna jurysdykcja przysługuje sądowi polskiemu w sprawach spadkowych w zakresie, w jakim wydane rozstrzygnięcie dotyczy nieruchomości położonej w Polsce. Ze złożonego w niniejszej sprawie przez wnioskodawczynię D. O. zapewnienia spadkowego (k. 133) wynika, że w skład spadku po M. O. wchodzi jedynie udział spadkodawcy w spółdzielczym własnościowym prawie do lokalu położonego w B. przy ulicy (...). Z uwagi na brak jest wiedzy w zakresie posiadania przez spadkodawcę majątku nieruchomego poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej, w sprawie zachodziła jurysdykcja krajowa do rozpoznania niniejszej sprawy.

Sąd ustalił wydatki w sprawie na kwotę 1046,53 zł, na które składały się koszty tłumaczeń w kwocie 438,70 zł (300,70 zł + 138,00 = 438,70 zł - k. 84, 117) oraz koszty doręczeń korespondencji uczestnikom postępowania w kwocie 607,83 zł (k.79) i uznał je za uiszczone do kwoty 1030,00 zł (zaliczka - k. 37), wobec czego nakazał pobrać od wnioskodawczynie D. O. na rzecz Skarbu Państwa kwotę 16,53 zł tytułem nieuiszczonych kosztów postępowania, jak w pkt III sentencji.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 520 § 1 k.p.c., stwierdzając, że zainteresowani ponoszą koszty postępowania związane ze swoim udziałem w sprawie (pkt V sentencji).

Zarządzenie :

1. Odpis postanowienia wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi wnioskodawczynie i pełnomocnikowi uczestników postępowania.

2. Dnia 5.04.2014 r.